

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ M. S.**, bývajúcej v B., **2/ J. S.**, bývajúceho v B., **3/ Ing. E. S.**, bývajúceho v B., **4/ M. S.**, bývajúceho v B., a **5/ G. L.**, bývajúcej v B., zastúpených Mgr. M. M., advokátkou v B., proti žalovaným **1/ L. Z.**, naposledy bývajúcemu v B., a **2/ J. Z.**, naposledy bývajúcemu v O., **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp.zn. 7 C 189/2006, o dovolaní žalobcov proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave zo 17. júna 2009 sp.zn. 4 Co 247/08 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo 17. júna 2009 sp.zn. 4 Co 247/08 a uznesenie Okresného súdu Bratislava I z 20. júna 2008 č.k. 7 C 189/2006-51 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súde Bratislava I na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I uznesením z 20. júna 2008 č.k. 7 C 189/2006-51 konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, zastavil a žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal. Pri rozhodovaní vychádzal z ustanovenia § 103 O.s.p., § 19 O.s.p. a § 7 Občianskeho zákonníka a z tej skutočnosti, že pri zisťovaní podmienok konania nebolo možné zistiť, či žalovaní, ktorých pobyt nie je známy žijú alebo zomreli. Keďže vykonaným šetrením nebolo možné zistiť, či majú žalovaní spôsobilosť byť účastníkmi konania, pričom v prípade absencie ide o neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, súd konanie zastavil.

Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Bratislave uznesením zo 17. júna 2009 sp.zn. 4 Co 247/08 uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania. Stotožnil sa so závermi súdu prvého stupňa, pre ktoré konanie vo veci zastavil. Poukázal aj na samotné tvrdenie žalobcov v žalobe, z ktorého

vyplývalo, že žalovaní mali zomrieť v zahraničí koncom X. rokov. Pokiaľ žaloba voči žalovaným bola podaná 16. novembra 2006, hoci žalovaní v tom čase nemali mať spôsobilosť byť účastníkmi konania, a opačný záver nebol zo strany žalobcov predložený žiadnou skutkovou okolnosťou, v konaní chýba spôsobilá strana občianskoprávneho sporu.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia, ktorí navrhli uznesenie odvolacieho súdu ako aj súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval najmä z ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p., t.j., že postupom odvolacieho súdu im bola odňatá možnosť pred súdom konať, keď zákonné dôvody pre zastavenie konania a následné potvrdenie takéhoto rozhodnutia súdu prvého stupňa neboli splnené. Podľa ich názoru mal súd vzhľadom na to, že smrť žalovaných nebola v konaní preukázaná a keďže ich pobyt nie je známy, ustanoviť im v zmysle § 29 ods. 2 O.s.p. opatrovníka a pokračovať v konaní s týmto, súdom ustanoveným opatrovníkom, ktorý by v konaní zabezpečil potrebnú ochranu práva záujmov žalovaných.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania skúmal ďalej, či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré možno podľa zákona napadnúť týmto opravným prostriedkom. Dospel pritom k záveru, že dovolanie je v danej veci prípustné a tiež dôvodné pre vadu uvedenú v § 237 písm.f/ O.s.p.

Podľa § 237 písm.f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

V zmysle vyššie citovaného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho procesnú formu, na to, ako odvolací súd rozhodol a tiež bez ohľadu na to, aký bol predmet konania. Túto vadu konania je dovolací súd povinný skúmať z úradnej povinnosti, pričom predpokladom prípustnosti dovolania je zistenie, že postupom súdu sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom.

Vo všeobecnosti pod odňatím možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádzala, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto

rozhodnutím je aj uznesenie odvolacieho súdu, ktorým potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa o zastavení konania, hoci pre takýto postup podmienky neboli splnené.

Podľa § 103 O.s.p. kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania).

Podľa § 104 ods. 1 veta prvá O.s.p., ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví.

Podľa § 19 O.s.p. spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, inak len ten, komu ju zákon priznáva.

Spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 19) je jednou z najzákladnejších podmienok konania. Zákon spôsobilosť byť účastníkom konania priznáva zásadne každému, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti. Spôsobilosť byť účastníkom konania zodpovedá spôsobilosti mať práva a povinnosti v zmysle § 7 Občianskeho zákonníka (pokiaľ ide o fyzické osoby). Ak vzniknú pochybnosti o spôsobilosti osoby označenej za účastníka konania treba vykonať šetrenie skôr, ako súd začne vo veci konať. Pre konanie bude rozhodné, či osoba označená ako účastník konania mala spôsobilosť v čase, keď bol podaný návrh (prípadne, či táto osoba spôsobilosť byť účastníkom konania nestratila počas konania). Nedostatok spôsobilosti byť účastníkom konania je neodstrániteľným nedostatkom podmienky konania, ktorý vedie k zastaveniu konania (§ 104 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci žalobcovia za žalovaných 1/, 2/ označili fyzické osoby neznámeho pobytu v cudzine, na druhej strane však v dôvodoch žaloby spochybnili ich spôsobilosť mať práva a povinnosti a tým aj spôsobilosť byť účastníkom konania, keď ich považujú za mŕtvych. Je pravdou, že súd prvého stupňa vykonal šetrenie na zistenie pobytu žalovaných 1/, 2/, avšak nevyčerpal aj ďalšie možnosti na zistenie, či v čase podania žaloby skutočne nebola splnená základná podmienka konania, spôsobilosť žalovaných 1/, 2/ byť účastníkom konania.

Z obsahu spisu vyplýva (z fotokópií vzájomnej zmluvy z 8. septembra 1970, z rozhodnutia bývalého Štátneho notárstva Bratislava mesto z 12. decembra 1967 sp.zn. D 1243/67, z výpisu katastra nehnuteľností č.l. 12 spisu), že v žalobe označení žalovaní 1/, 2/

prípadne G. Z. (stará matka žalovaného 1/) v dedičskom konaní (vyššie označeného) zástupcu žalovaného 1/ mali uvádzaný trvalý pobyt v B., resp. č. X. Je preto potrebné cestou príslušného oddelenia policajného zboru, prípadne cestou príslušného okresného úradu prešetriť, či na uvedenej adrese v súčasnom období nebývajú príbuzní žalovaných 1/, 2/. V kladnom prípade je potrebné vypočítať ich na okolnosť pobytu žalovaných 1/, 2/, prípadne ich úmrtia. Je tiež potrebné na matrike príslušného okresného úradu zistiť, či a kedy G. Z. rod. S. zomrela, vyžiadať od príslušného okresného súdu jej dedičský spis a z jeho obsahu, v prípade, že žalovaní 1/, 2/ boli účastníkmi tohto dedičského konania, zistiť potrebné údaje (dátum narodenia žalovaného 2/, rodné čísla žalovaných 1/, 2/ a pod.). Zároveň súd žalobcov vyzve, aby svoje tvrdenie o neznámom pobyte žalovaných 1/, 2/ patrične doložili.

Súdu sa z dosiaľ vykonaného dokazovania nepodaril zistiť pobyt žalovaných 1/, 2/, avšak z uvedeného nemožno vyvodiť, že v čase podania žaloby nemali spôsobilosť byť účastníkmi konania. Aj v samotných dôvodoch svojho rozhodnutia súd spochybňuje nedostatok spôsobilosti žalovaných byť účastníkmi konania keď uvádza, že doterajším šetrením sa nepodarilo potvrdiť ani vyvrátiť smrť žalovaných. Za daného stavu, keď nie je bez akýchkoľvek pochybností zistené, či konanie uvedeným nedostatkom trpí, treba jeho rozhodnutie považovať za predčasné.

Za daného stavu možno uzavrieť, že okresný súd zastavením konania podľa § 104 ods. 1 veta prvá O.s.p., hoci zákonné podmienky pre takéto rozhodnutie zatiaľ splnené neboli a krajský súd tým, že nezjednal nápravu a rozhodnutie ako vecne správne potvrdil nepostupovali správne. Takýmto postupom odňali žalobcom možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p.

Keďže výskyt niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. je zo zákona dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania a zároveň ide o dôvod, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu vždy zrušiť, Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež súdu prvého stupňa podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. februára 2010

JUDr. Eva Sakálová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová